

ЛІТЕРАТУРА

1. Акопян Левон. «Армянская нотопись» [Электронный ресурс] / Левон Акопян. – Режим доступа : URL: <http://www.pravenc.ru/text/76128.html>.
2. Атаян Роберт. «Армянская нотопись» [Электронный ресурс] / Роберт Атаян. – Режим доступа : URL: http://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_music/571.
3. Багдасарян А. Патараг – армянская литургия в записи Никогайося Ташчяна / А. Багдасарян : [Сборник статей : Тезисы конференции по вопросам истории и теории монодической музыки]. – Ереван : Союз композиторов Армении / Комиссия народного музыкального творчества, 1–2 ноября 1984. – 60 с.
4. Древние виды нотации [Электронный ресурс]. – Режим доступа : URL: http://redgino.ru/publ/drevnie_vidy_notacii/59-1-0-1391.
5. Тагмизян Н. Музыка древней и средневековой Армении / Н. Тагмизян. – Ереван : Советакан Грох, 1982. – 64 с.
6. Тагмизян Никогос. Теория музыки в древней Армении [Электронный ресурс] / Никогос Тагмизян. – Режим доступа : URL: <http://www.miacum.ru/forum/database/history/2/#p1445>.
7. Хачикян А. Э. История Армении (краткий очерк) / А. Э. Хачикян. – Ереван : «Филин», 2004. – 192 с.

УДК 39(477)

В. М. ЛАЗУКА

СУЧАСНА ВОЛИНСЬКА ФОЛЬКЛОРИСТИКА: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ

У статті розглянуто дослідницькі матеріали регіональних збирачів волинського фольклору та охарактеризовано збірники О. Кондратович, О. Ошуркевича, Є. Гищинського та ін.
Ключові слова: фольклор, Волинь, сучасні регіональні дослідження

В. М. ЛАЗУКА

СОВРЕМЕННАЯ ВОЛЫНСКАЯ ФОЛЬКЛОРИСТИКА: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

В статье рассмотрены исследовательские материалы региональных собирателей волинского фольклора и охарактеризованы сборники А. Кондратович, А. Ошуркевича, Е. Гищинского и др.
Ключевые слова: фольклор, Волинь, современные региональные исследования.

V. M. LASUKA

MODERN VOLYN FOLKLORISTICS: REGIONAL DIMENSION

The article describes the research material gatherers Volyn regional folklore and characterized collections A. Kondratovich Oshurkevicha A., E. Gischinskogo, etc.
Key words: folklore, Volyn, modern regional study.

Перехідний характер сучасної української культури наполегливо вимагає осмислення шляху розвитку нашої країни. Знову, як і століття тому, актуалізувалися обговорення питань самого існування країни, векторів її розвитку, взаємин територій, етносів, соціальних груп. Складність опису сучасної соціокультурної ситуації полягає в тому, що створення моделей функціонування національної культури вступає у протиріччя із практикою конкретного буття, зумовленої наявністю складних зв'язків між окремими соціальними або етнічними групами, спільністю і розходженням історичних долей, різнонаправленістю ціннісних орієнтацій. При

всій різноманітності конкретних досліджень залишається відчуття відсутності єдності в розумінні поняття національної культури загалом. Одним із способів подолання труднощів осмислення вітчизняної культури в цілому стає звернення до вивчення її окремих регіонів. Такий метод може стати основою серйозного міждисциплінарного дослідження, де множинність зв'язків є найчастіше типово-подібною до загальноукраїнського контексту, але в силу локалізованості у часі та просторі вони носять більш очевидний характер. Сьогодні регіональні студіювання проводяться в таких напрямках, як геополітичний, соціологічний, історико-краєзнавчий та ін. Натомість у цьому далеко не повному переліку намітилась ще одна важлива складова – вивчення регіональної традиційної культури. Специфіка цих досліджень полягає в тому, що вони переважно перетинаються з краєзнавчими, акцентуючи культурні традиції як корінного населення, так і етнічних менших, які закріпилися в їхньому повсякденному бутті.

Волинь в цьому аспекті не є винятком. Адже ретельне вивчення фольклору, народних звичаїв, обрядів і свят, традиційного декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва не лише збуджує нашу історичну пам'ять, але й прокладає єдино істинні шляхи нашого відродження. Тому ми звернулися до відповідних напрацювань місцевих фольклористів, розуміючи, що саме їхня діяльність є однією з найбільш актуальних проблем сучасності.

Питання волинського фольклору у наукових розвідках висвітлювали філологи Р. Кирчів [8], В. Давидюк [3], М. Дмитренко [4], Т. Жалко [5], О. Білик [1], мистецтвознавці Н. Супрун-Яремко [18], Л. Ігнатова [7], О. Коменда [16] та ін. Разом з тим історія збирання та вивчення волинського фольклору в сучасний період потребує послідовності, уточнення та систематизації. Отже, метаю та основним завданням нашої статті є огляд сучасних надбань волинських фольклористів.

Нинішня Україна представляє себе в світі як самодостатня держава із самобутньою культурою, відкриваючи нові перспективні напрями у її дослідженнях загалом та фольклористики зокрема. Стають доступнішими для вивчення обрядовий фольклор, пісні січових стрільців, повстанські пісні, значно розширюється палітра музичної обрядовості. На цьому поприщі ведуть активну збирацьку діяльність О. Ошуркевич, Є. Гіщинський, П. Клекоцюк, О. Антонюк та О. Кондратович, уродженка села Кримно Камінь-Каширського району, відома волинська збирачка і пропагандистка поліської пісенної обрядовості. У 1994 році у видавництві «Надстир'я» побачила світ книга «Калиновий квіт Полісся» [10], до якої увійшло 160 народних пісень, записаних збирачкою в рідному селі Кримно Камінь-Каширського району. Пісенний матеріал у книзі систематизовано за жанрово-тематичним принципом: календарно-обрядові: рогульки (7), веснянки (9), постові пісні (15), петрівочні, ягідні, косарські (27), жнивварські (27), осінні (4); родинно-обрядові: пісні про кохання (кількісно найбільший розділ) – (68), пісні про сімейне життя; наймитські, заробітчанські, вдовині, сирітські пісні (6); балади (14); козацькі (8); рекрутські, солдатські пісні (8). Як бачимо, в побуті волинського Полісся найбільше збереглося родинно-обрядових пісень (68). Насамперед це пояснюється весільним обрядом, який повністю зберігся у волинських селах. Такі пісні, як наймитські, заробітчанські, рекрутські, солдатські практично не побутують. Слід зауважити, що календарно-обрядові пісні починаються з рогульок. Річ у тім, що в західних регіонах України, зокрема на межі з білоруськими територіями, так називали волочобні пісні, які, за словами Ф. Колесси, «співають у часи Великодня дружини «волочобників», зорганізовані так само, як українські колядники. Волочобні обряди й пісні були давніше поширені й на українських землях... Вони оспівують ті ж самі теми, як колядки, даючи перевагу еротичному (любовному) змістові» [9, с. 37–38]. У 2007 році побачило світ друге, доповнене і дещо перероблене видання збірника «Калиновий квіт Полісся. Пісенні скарби краю» [11]. У новому варіанті збірника розширилось жанрове представництво поліських пісень, а саме: добавились колядки і щедрівки, історичні та пісні, що співаються на хрестинах, пісні про сімейне життя замінені родинно-побутовими піснями. У розгорнутому вступі збирачка розповіла та представила світлини носіїв та популяризаторів духовних надбань волинських поліщуків. З часом Олександра Павлівна розширила коло своїх етнографічних інтересів, і в 2009 році була надрукована нова книга «Народний календар Волинського Полісся від свята до

свята» [13]. У науково-пізнавальному виданні авторка системно від свята до свята відобразила спосіб життя поліщуків, їхні набутки у сфері матеріальної та духовної культури, зокрема традиції, звичаї, обряди, вірування та повір'я. Мова збірника багата, яскрава, пересипана переказами, легендами, спогадами старожилів [13]. Втім, дослідниця не зупинилася на досягнутому, і у 2011 році з'являється нове дослідження «Кримно і Бронця: минувшина та сьогодення». У книзі висвітлено непростий літопис поліського села Кримно Камінь-Каширського району, що на Волині. Через опис суспільних подій та долі окремих людей і родин ведеться розповідь про те, як село з волі місцевого поміщика Яна Терлецького мало перетворитись на містечко Катериново на честь дружини можновладця Катерини; як дії місцевої влади позбавили село статусу самостійного населеного пункту та його історичної назви; як 9-річна наполеглива боротьба патріотично налаштованих кримненців повернула селу і його попередній статус, і назву [12].

Ще однією яскравою сторінкою у волинській фольклористиці вписана діяльність Олекси Ошуркевича – фольклориста, етнографа, літературознавця. Родом із м. Берестечка, він все життя присвятив збиранню і вивченню зразків народної мудрості. У його арсеналі такі друковані видання, як «Пісні з Волині» (1970), «Чарівне кресало: Українські народні казки з Волині і Полісся» (1995), «Пісні з Колодяжна» (1998), «Лірницькі пісні з Полісся: Матеріали до вивчення лірницької традиції» (2002) та ін.

З цієї серії книг виділяється своєю оригінальністю збірник «Пісні з Колодяжна», виданий у 1998 році в «Надстир'ї». Він репрезентує пісенний пласт з одного осередку – села Колодяжна Волинської області [14, с. 3]. Ця книга перекликається з працею І. Колесси «Галицько-руські народні пісні з мелодіями», опублікованого, як повідомляє М. Загайкевич, у 1901 р. етнографічною комісією Наукового товариства ім. Шевченка. Автор теж відтворює картину музичного побуту одного села, зокрема с. Хомовичі Стрийського повіту [6, с. 70].

Матеріали збиралися протягом 1965–1996 рр. У збірнику вони згруповані за жанрово-тематичним принципом: календарно-обрядові пісні, родинно-обрядові, пісні з особистого та родинного життя, балади, історичні та суспільно-побутові пісні, жартівливі, приспівки. Збірник доповнений примітками, покажчиком виконавців пісень, словником діалектичних та маловживаних слів, а також алфавітним покажчиком пісень. Передусім Колодяжне – це село, де жила сім'я Косачів та Леся Українка зокрема. Тому О. Ошуркевич, здійснюючи повторні записи пісень, накреслив перед собою наступні завдання: виявлення факту збереженості і побутування різних пісенних жанрів на сучасному етапі; фіксація матеріалів і зіставлення їх із записами кінця XIX століття, що їх зробили на Ковельщині члени родини Косачів, зокрема Леся Українка.

В останні роки свого життя Олекса Ошуркевич працює над різдвяно-новорічною тематикою. Так, у 2009 році виходять такі видання: «Під зорями новорічними: традиційні щедрівки, рядження» [15], «Різдвяний вертеп на Волині» [17]. У першій книзі вперше публікуються фольклорно-етнографічні матеріали, зібрані на теренах Західного Полісся та Волині (в межах сучасної Волинської області). Традиційні новорічні щедрівки, звичаї рядження, ритуальні обходи дворів з Маланкою, козою, конем, ведмедем, буськом відзначаються багатством і стійкістю канонічних форм, локальними особливостями. Зразки народної творчості, які традиційно пов'язані з передноворічним Щедрим вечором, об'єднані у збірнику у два блоки. Перший з них містить щедрівки, а також деякі твори колядкового характеру, які виступають інколи в ролі щедрівок. Другий блок містить тексти обрядових ряджень. При основних текстах щедрівок подано також окремі варіанти, паралелі. Як приклад: Маланка з Поромова [15, с. 63]; Маланка з Білина [15, с. 65]; Маланка з Кримна [15, с. 67]; Маланка із Залюття [15, с. 68]; Маланка з Колодниць [15, с. 70]. Також подано різноманітні типи і форми ряджень, властиві як для Волині, так і для Західного Полісся. Нотні транскрипції здійснено Мирославом Стефанишином (розділ «Щедрівки») і Юрієм Рибакком (розділ «Обрядові рядження»). Мелодії до пісенних текстів обрядових ряджень подаються в додатку окремим блоком. Як у текстовій частині, так і в нотаціях мелодій збережені автентичні особливості фольклорно-етнографічних записів [15].

У книзі «Різдвяний вертеп на Волині» коротко висвітлюється історія розвитку вертепу як унікального явища традиційної побутової культури, подаються автентичні записи текстів вертепних драм з Волині. У виданні використано рідкісні ілюстративні матеріали. У передмові видання під назвою «Різдвяний вертеп на Волині» автор представив унікальний, інколи дещо дискусійний матеріал щодо вертепного дійства. Звернемося до слів автора: «Складні суспільно-історичні і побутові умови визначили своєрідність розвитку вертепного мистецтва. Тут, безперечно, мали впливи польської шопки. Проте вони аж ніяк не були вирішальними. Вироблялися, закріплювалися і суто місцеві типи українського вертепу. Про це свідчить увесь комплекс наявних матеріалів.

Різдвяні вистави, як правило, функціонували на рівні різних редакцій, типів, варіантів. За своїми конструктивними особливостями то не був одностандартний театр ляльок. Побутували вертепи (шопки) дво- і одноярусні, можливо, і триярусні, що будувалися за принципом наверстування символів: небо – земля – пекло. Така сутність підсвідомо або ж явно виражена в усій смисловій структурі вертепів. Та безумовно, що форми і специфіка побутування вертепів на Волині, як і загалом і Україні, досі вивчені недостатньо.

Вертепна драма мала вплив на становлення творчих особистостей. У цьому зв'язку варто згадати один вельми промовистий факт: у листі від 2 січня 1838 року з Флоренції до матері великий поет, уродженець Волині Юліуш Словацький згадує кременецький вертеп, якому, за його ж словами, він «зобов'язаний своїм шекспірівським ентузіазмом».

Як витвір народної творчості і як історико-культурне явище, вертепне мистецтво завжди відповідало вимогам, інтересам широких кіл народу. Тривкою і незмінною була ідея боротьби з тиранією» [17, с. 15].

Сьогодні ще зберігся і побутує у Волинському Поліссі один із найновітніших, та в силу відомих політичних обставин найменш вивчений пласт народної творчості – стрілецькі та повстанські пісні. Дослідження цього питання знаходимо в дисертації Ігнатової Л. П. [7]. Науковець вказує на те, що оскільки виникнення вказаних творів пов'язане з певним історичним етапом, вони мають досить окреслене тематичне коло, яке пов'язане з життям і побутом певного середовища, а їхня головна сюжетна спрямованість – боротьба за створення української державності. Втім, на Волині більшу увагу зосереджено на повстанських піснях часів Великої Вітчизняної війни й перших повоєнних років – шарі пісенності, на який до останнього часу було накладено суворе вето. Тих, кого вони оспівували, трактували однозначно – вороги народу.

Відомо, що першою в жовтні 1942 р. організувалась УПА «Північ» на Волині, а саме поблизу села Вовчак Турійського району створилась легендарна «Січ» – колиска УПА. Тому повстанські пісні, як і стрілецькі, побутували серед волинян і в радянські часи. Свідченням цієї тези є подія, яка відбулася в смт. Рожище на початку 70-х років ХХ ст. Силами акторів-аматорів була поставлена п'єса «Невольник», для музичного оформлення якої керівник оркестру Арсен Малярчук використав мелодії з повстанських пісень. Проте легалізаційний статус цей пласт української пісенності отримав лише на початку 90-х років ХХ століття. Для цього, як побачимо далі, багато зробив Євген Гіщинський – художній керівник навчально-методичного центру культури Волині, заслужений працівник культури України, творець співаника «Пісні січових стрільців» (1990 р.), уродженець села Кимир Львівської області. У 2002 році він видав збірник-антологію «За волю України» [9], у якому репрезентовано повстанські чоловічі військові співи. Вони творились під час відомих військових дій, співались УПА, усім свідомим українством. Подано 238 текстів і нотний матеріал (у тому числі варіанти) молитов і гімнів (6), урочисто-патріотичних (83), похідних (18), лірико-побутових (55), жартівливих і сатиричних (12), тюремних і табірних (44) пісень. Збірник доповнений примітками, де розміщені короткі нариси про подвижників українських національно-визвольних змагань та історичні довідки про авторів пісень (якщо відомо), а також біографічні нариси К. М. Полуведька та Б. М. Старшинського (розділ «Майстри кривавих вбивств»). У передмові «Від упорядника» подана історична інформація про діяльність УПА на Волині, про зібраний пісенний репертуар. Автор включив до збірника, крім повстанських, стрілецькі, пластунські, народні пісні, їхні переспіви, романси. Часто на мелодії відомих авторських і народних пісень, романсів складались нові, актуальніші на той час за змістом слова («Ой піду я, піду поміж

ланами»; «Ми смілі воїни суворі»; «Дівчино-голубко»; «Козак перед боєм»; «До колгоспу стежка проста»; «Під небом чужим я скитаюсь»). Так досить оперативно поповнювався репертуар бійців. Деякі з цих прикладів увійшли до збірника. Ще одним джерелом поповнення пісенного матеріалу стали пісні, записані і розшифровані М. Стефанишиним («Сидів я дні, лічив і ночі»; «Скажи мені, моя матусю»; «Люба матусе»; «Україно, Україно»), Р. Кушніруком («Зродились ми великої години»; «Під Києвом, під Крутами»; «Мов олень той»; «Ой у лісі на полянці»; «Прощайте, літа молодії»; «Зажурились хлопці»), П. Клекоцком («Довго спала Україна»), Т. Фокшей («Пісня хлопських повстанців»). Але найбільша кількість пісень записана, розшифрована або відтворена з власної пам'яті упорядника – Є. І. Гіщинського, який у дитячі та юнацькі роки співав їх разом зі своїми односельцями (с. Кимир Перемишлянського р-ну на Львівщині). Спостерігається іманентна специфічність цих пісень – внаслідок народної обробки (адже це у більшості випадків усна творчість) у різних місцевостях, навіть у близьких селах побутували відмінні варіанти як мелодій, так і тексту. Деякі з них теж представлені у зазначеному збірнику – «Цього року сумні свята»; «Мов олень той»; «Спійть, хлопці, спійть»; «Зелений гай»; «Сонце сходить і заходить» та ін. Слід також відмітити художнє оформлення книги. Вона проілюстрована відомими графічними роботами Ніла Хасевича, які були видрукувані в місті Любліні (Польща) Богданом Самохваленком у 1992 році. Ніл Хасевич, як відомо, був талановитим художником та одним із бійців УПА [7, с. 34–35].

Особливої уваги фольклористів заслуговує збірка волинських народних пісень «Пісні Волині й Полісся. Наш роде хороший...», упорядниками якої виступають П. В. Клекоцук та О. І. Коменда [16]. У збірці репрезентовані народні пісні Західної Волині і Західного Полісся, записані впродовж 1991–2005 рр. у селах Володимир-Волинського, Горохівського. Локачинського, Ратнівського, Камінь-Каширського, Рожищенського, Ківерцівського, Маневецького та Луцького районів. У збірці запропоновано новітній підхід до структуризації матеріалу. Як зазначає О. Коменда у «Вступних заувагах» [16, с. 10–17], що «структура збірки утворена перехресною дією трьох принципів: 1) календарної хронології (весна, ягоди, жнива); 2) послідовності подій людського життя (хрестини, при колиці, весілля); 3) виконавсько-стилістичної спорідненості (наспіви, записані від одних і тих же виконавців, подані підряд)» [16, с. 11]. Не менш цікавим є представлений пісенний матеріал. Вперше ми зустрічаємо ягідні пісні, також малопоширені зараз колицькі та хрестинні пісні. Однак зазначена збірка вимагає більш детального аналізу, що буде зроблено у наших наступних публікаціях.

Отож, зважаючи на викладене вище, можна констатувати, що, попри всі негаразди перехідного періоду в 90-х роках ХХ – початку ХХІ ст. фольклористична справа на Волині продовжує традиції своїх відомих попередників. Правда, народні надбання збирають виключно місцеві фольклористи. Разом з тим напрашується ще один висновок – народна музична творчість на Волині має широке побутування. Деякі пісні ще зберегли своє ритуальне призначення (весільні, купальські, колядки, щедрівки), але більшість з них його втратили і найчастіше виконуються у концертному варіанті. Водночас повертається із забуття музичний мелос боротьби УПА, який є закономірним продовженням кращих епічних традицій минулих віків.

ЛІТЕРАТУРА

1. Білик О. А. Календарно-обрядова пісенність Західного Полісся / О. А. Білик. – Луцьк : ПВД «Твердиня», 2008. – 334 с.
2. Гіщинський Є. І. За волю України. Антологія / Є. І. Гіщинський. – Луцьк : «Надстир'я», 2002. – 275 с.
3. Давидюк В. Ф. Первісна міфологія українського фольклору / В. Ф. Давидюк. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2005. – 310 с.
4. Дмитренко М. Український фольклор і глобалізація: проблема збереження генетичного коду / М. Дмитренко // Фольклористичні зошити. Збірник наукових праць. Випуск 10. – Луцьк : ПВД «Твердиня», 2007. – С. 3–10.
5. Жалко Т. До питання жанрології українських весняних календарно-обрядових пісень / Т. Жалко // Фольклористичні зошити. Збірник наукових праць. Випуск 10. – Луцьк : ПВД «Твердиня», 2007. – С. 61–68.

6. Загайкевич М. Музичне життя Західної України другої половини ХІХ ст. / М. Загайкевич. – К. : вид. АН Української РСР, 1960. – 190 с.
7. Ігнатова Л. П. Тенденції розвитку музичної культури Волині наприкінці ХХ – початку ХХІ ст. : дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.01 / Ігнатова Лариса Петрівна. – К., 2006. – 219 с.
8. Кирчів Р. Фольклор українського Полісся / Р. Кирчів // Із фольклорних регіонів України. Нариси й статті. – Львів, 2002. – С. 214–262.
9. Колесса Ф. Огляд пісенних форм української народної поезії / Ф. Колесса. – Музикознавчі праці. – К. : Наукова думка, 1970. – 592 с.
10. Кондратович О. Калиновий квіт Полісся / О. Кондратович. – Луцьк : «Надстир'я», 1992. – 88 с.
11. Кондратович О. Калиновий квіт Полісся. Пісенні скарби краю / О. Кондратович. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2007. – 248 с.
12. Кондратович О. Кримно і Брониця: минувшина та сьогодніня / О. Кондратович. – Луцьк : ПВД «Твердиня», 2011. – 176 с.
13. Кондратович О. Народний календар Волинського Полісся від свята до свята / О. Кондратович. – Луцьк : Волин. обл. друкарня, 2009. – 198 с.
14. Ошуркевич О. Пісні з Колодяжна. Фольклорний збірник / О. Ошуркевич. – Луцьк : «Надстир'я», 1998. – 152 с.
15. Під зорями новорічними: традиційні щедрівки, рядження / [фольк.-етногр. зап. О. Ошуркевича]. – Луцьк : ПВД «Твердиня», 2009. – 100 с.
16. Пісні Волині й Полісся. Наш роде хороший... Випуск 1 / [упор. П. В. Клекоцюк, О. І. Коменда]. – Луцьк : ВМА «Терен». – 216 с.
17. Різдвяний вертеп на Волині. Вид. 2-ге, доп. і уг. / [зап. текстів, упор. і вступ. ст. О. Ошуркевича]. – Луцьк : ПВД «Твердиня», 2009. – 72 с.
18. Супрун-Яремко Н. О. Весняний дитячий фольклор Південно-західної Волині / Н. О. Супрун-Яременко // Музикознавчі праці. Зб. наук. статей. – Рівне : видавець О. Зень, 2010. – 574 с.: нот., світлини.

УДК 78.03:316

Л. Л. СТЕЦЬ

РУЙНАЦІЯ ДУХОВНИХ ЦІННОСТЕЙ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ ПІД ВПЛИВОМ ЗАХІДНОЇ РОК-МУЗИКИ

У статті піднімається одне із найбільш актуальних питань сучасності – вплив продукції рок-музичної індустрії на покоління молодих людей та приводяться конкретні зразки цього впливу.

Ключові слова: західна рок-музика, руйнація духовних цінностей, сучасна молодь, сатанізм.

Л. Л. СТЕЦЬ

РАЗРУШЕНИЕ ДУХОВНЫХ ЦЕННОСТЕЙ СОВРЕМЕННОЙ МОЛОДЕЖИ ПОД ВЛИЯНИЕМ ЗАПАДНОЙ РОК-МУЗЫКИ

В статье поднимается один из самых актуальных вопросов современности – влияние продукции рок-музыкальной индустрии на поколение молодых людей и приводятся конкретные образцы этого влияния.

Ключевые слова: западная рок-музыка, разрушение духовных ценностей, современная молодежь, сатанизм.